

Kontrakt.

Sedan Kongf. Majt den 6. Juli 1894 i ock för invallning samt afdikning och odling af vattensjuka marker, tillhörande hemmanen Biholm och Sjå uti Åkers Sorhem och härad af Södermanlands län, enligt en af landtbruksingenjören B. E. Hildebrand upprättad, af Kongf. Majt fastställd plan med dess till hörande kostnadsförslag, i nåder beviljat ett länunderstöd af sjutusen femhundra / 7,500 / Kronor, att utgå af 1894 års odlingsfond och lyftas å de tider, som Kongf. Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen eger att bestämma; så, och i enlighet med Riksdagens för dylikt statsbidrags åtnjutande gifna, af Kongf. Majt gillade föreskrifter, har undertecknad i ock för detta företag med Kongf. Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen, å Kongf. Majt och Kronans vägnar, afslutat följande kontrakt, hvarigenom jag å ~~vederbärande intressenters i arbetsföretaget vägnar~~ åtager och förbinder mig:

§1.

Att arbetet, hvarvid jag är skyldig att underkasta mig alla de vilkor och kontroller, som af Kongf. Majt prövas lämpliga och nödiga, skall utföras såunda, att vattenafledningen och afdikningen för odlingsarbetet skola vara påbörjade före den 1. Juli 1895 och fullbordade senast den 1. September 1895 samt odlingen vara utförd inom den 1. September 1896 allt i noggrann öfverensstämmelse med den fastställda arbetsplanen, utan att anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel må vidare kunna väckas; Skolande jag genom kontant tillskott, materialier, arbete eller annat

bidrag bestrida hvad till hela odlingsföretagets fullbordande kan erfordras utöfver det lemnade länbidraget, samt de utförda arbetena, så länge någon del af lånet återstår ogulden, vederbörligen underhålla.

§2.

Att i händelse afvikelse, utan dertill erhållen vederbörlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet, utan att anstånd med detsamma utförande blifvit af Kong: Majt medgifvet, icke inom derfor bestämd tid fullbordats, eller om, innan vattenaflednings-afdelnings- och odlingsarbetet blifvit fullbordadt, afsynadt och godkänt, Kong: Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen skulle finna den säkerhet, som blifvit för kontraktets fullgörande stald, icke vidare vara nöjaktig, eller om, innan lånet blifvit genom laga kraft egande beslut fördeladt på de hemman, hvilka för återbetalningen skola ansvara, Kong: Statskontoret skulle finna den säkerhet, som blifvit för lånet stald, icke vidare vara nöjaktig, och ny säkerhet, som af vederbörande myndighet godkännes, icke varder inom bestämd tid aflemnad, eller om den bestånda annuiteten icke varder i behörig tid erlagd, det ankommer på Kong: Majt att låta inställa all vidare utbetalning af Statsbidraget samt återfordra hvad deraf uppburits, att på en gång eller efter hand till Kong: Statskontoret inbetalas inom den tid, som af Kong: Majt bestämmes; och skall jag i sålunda lyftade och återburna medel jemväl erlagga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen till dess återbetalning sker.

§3.

Att för den Tjensteman, som af Kong: Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen eller Kong: Landtbruksstyrelsen förordnas att i arbetet verkställa besigtning, uppvisa den för detsamma gillade planen med dertill hörande plan- och profilritningar jemte de räkenskaper, hvilka blifvit förda öfver företaget, samt det eller de kontrakt om arbetets öfvertagande på entreprenad till visse delar eller i dess helhet, som möjligen afslutats, samt att till Kong: Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen aflemla uppgift i den

person, åt hvilken företagets utförande i hvad det rörer
sjelfva vattenafledningen anförtros.

§4.

Att, efter utfäende utaf den del af lånet, som enligt
särskild bestämmelse får lyftas på grund deraf att arbetet
blifvit börjadt, vid hvarje af de följande lyftningstiderna,
innan ytterligare lånemedel må utbeaktas, hos Kongl: Stats-
kontoret förte intyg af Kongl: Wäg- och Wattenbyggnadsstyrelsen, att,
enligt hvad detsädes nöjaktigt styrkts, så mycket af arbetet
blifvit utfördt, som skäligen kan anses motsvara hvad i för-
hållande till det beviljade låneunderstödet belöper i hvad af
lånet redan utbeaktats; och skall, så vida icke Kongl:
Majt, med afseende å särskilda förhållanden, pröfar
skäligt annorlunda förordna, någon del af lånet i
Kongl: Statskontoret innesa, intill dess vattenaflednings-
och afdikningsarbetet är afsynadt och godkändt.

§5.

Att vid afstutande af detta Kontrakt till Kongl: Wäg-
och Wattenbyggnadsstyrelsen öfverlemnas, för att i dess arkiv
förvaras, bestyrkt kopia af den gillade planem med dertill
hörande plan- och profilritningar för arbetet och bestyrkta
afskrifter af dertill hörande godkända betänkande och för-
slagsförslag, äfvensom att, derest någon afvikelse under
arbetets utförande med vederbörlig tillåtelse vidtagits,
innan sista delen af låneunderstödet lyftes, till Kongl: Wäg-
och Wattenbyggnadsstyrelsen afledda fullständig beskrif-
ning jemte ritning, utvisande huru arbetet i följd af
denna afvikelse utförts.

§6.

Att godtgöra alla kostnader utan undantag, af
hvad namn de vara må, som i följd af detta lån
föranledas för Kongl: Statskontoret.

§7.

Att för fullgörande af detta Kontrakt äfvensom för
lyftade Statsmedlens återbäring, i fall mot kontraktet

brytes, ställa sådan säkerhet, som af Kongl. Väg- och
Vattenbyggnadsstyrelsen godkännes, samt för läns-
understödet afgifva sådan skuldförbindelse och
säkerhet för dess uppfyllande, som af Kongl.
Statskontoret antagas.

Till yttermera visso äro häraf två lika
lydande exemplar upprättade, som skedde vid
Stora Sundby's Mariefred den 10 Oktober 1894.

Ch. Kumlin

Att Fru Ch. Kumlin i begges vår närvaro egen-
händigt undertecknat förestående kontrakt,
intyga Stora Sundby den 10 Oktober 1894.

[Signature]
Inspektör.

Gerty Frahlen
Gymnast.

H. G.

Med stöd af Kongl. brefvet den 6 Juli 1894
antager Kongl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen,
å Kongl. Majts och Kronans vägnar, detta Kontrakt.
Stockholm den 13 Oktober 1894.

[Signature]

[Signature]

1261
94
Afskrift.

D_ _ _ 1*0022

Tiuhör den af Kongl. Majt den 6. Juli 1894
i nåder faststälde arbetsplanen. Stockholm
den 20 Augusti 1894.

A. Kongl. Maj- och Wattenbyggnadstypens vägnar:
C. H. Ohnell Herman Rydin

Förslag
till torrläggning och odling af
vattensjuka marker till
hemmanen
Arja och Piholm
uti Åkers Dorpen, Åkers härad
af Södermanlands län.

Generalkarta

1: 100,000

1.
Med anledning af i vederbörlig ord-
ning intennad requisition från Fru
Chr. Kumlin, egarinna till Stora
Sundby med underlydande hemma-
nen Sjå och Biholm, erhölet jag för-
ordnande att derstädes uppgöra plan till
torrläggning af vattensjuka ångmarker.
Wid ankomsten till förrättningsstället med-
delade mig requirenten, att hon önskade
genom invallning och pumpning torr-
lägga samt derefter odla en del heme-
tillhöriga vattensjuka marker samt
att hon till detta företags utförande öns-
skade komma i ättjytände af län från
Odlingssondew. Med anledning häraf,
sedan nödiga undersökningar å marken
blifvit verkställda, får jag angående
detta företag, i enlighet med förny-
ade instruktioner för Statens Landt-
bruksingenjörer den 10 December 1886,
härmed afgifva följande

Utlåtande och Förslag.

Företaget afser torrläggning och odling af vatten-
sjuka marker till hemmanen Sjå och Biholm uti Åkers
dörken, Åkers och Selebo härad af Södermanlands län, tillhörin-
ga Enkefru Chr. Kumlin och arrenderade af hennes son Inge-
nier Wilhelm Kumlin.

Förslaget är upprättadt på grund af förordnande
af Kongl. Landtbruksstyrelsen och skedde undersökningen
för detsamma under September månad år 1893.

Något liknande företag "i närheten", understöd

med Statsmedel, finnes icke, ej heller är något sådant förslag nu till vederbörande inlemnadt.

Odlingslägenhetens torrläggning är beroende på den utmed densamma framflytande lilla Rånsta-ån, hvilken utmynnar i den vik af Mälaren, som kallas Bondskroken, håller dessa marker vattensjuka äfven vid sommarvattenyta och vid vårflod delvis öfversvämmas den till en höjd af 0,3 å 0,4 meter. Affallet uti bäcken är icke så stort, att torrläggning af markerna kan ske på naturlig väg genom bäckens uppgräfvning, utan bör torrläggningen derför verkställas medelst invallning och pumpning af det sig inom vallarne samlade vattnet, hvilket lätt låter sig göra, då vattenvariationerna uti bäcken, såsom redan anförts, äro obetydliga samt marken är fast, bestående af god, ogenomtränglig grälera.

Något hinder från det allmännas sida möter icke emot detta företag, ty ingen af de omständigheter, hvilka uti R. N. den 31 Dec. 1879 finnas uppräknade såsom hinder, beröras af detsamma.

Det nederbördsområde, hvars öfverflödiga vatten genom pumpning skulle komma att afflödas öfver vallen, utgör ungefär 50 hektar (här af odlingslägenheten själf 31.66 har.) och är derför beräknadt att pumpen bör kunna lemna 3 kub. vatten pr. minut.

Uti bilagan A uttrönes, att den jordvidd, som från vatten befrias, utgör 31 hektar 66 ar och torrlägges all denna jord till odling.

Som endast en person, Jordegaren, beröres af företaget, har det icke varit nödvändigt att angående detsamma hålla sådant syn, som omförmåles uti lagen om dikning och annan afledning af vatten den 30 Juni 1879, - och ej heller har befunnits nödigt att angående företaget affatta något särskildt protokoll, enligt R. B. den 1 Okt. 1886.

Den jord, som genom företaget torrläggas till odling kan anses nu i dess vattendränkta skick afkasta netto i medeltal pr. år och hektar 20 kronor, torrlagd och odlad bör samma jord afkasta netto pr. år och hektar 60 kronor, hvaran alltså genom torrlägg-

ningen och odlingen rimmes en ökad årlig nettobehållning af 40 kronor.
 I följd häraf blir nuvarande årliga nettoafkastningen från de
 31,66 hektaren kronor— 633,20.

och blifvande årliga nettoafkastningen från samma areal kronor 1899,60.

hvad an alltså den ökade årliga nettoafkastningen uppgår till kronor 1,266,40.

Detta motsvarar efter 5% ett nuvarande jordvärde af kronor 12,665,—

ett blifvande jordvärde af kronor 37,992,—

alltså ett ökat jordvärde af kronor 25,328,—

Under bilagan B. bifogas kostnadsförslag jämte gräfningsstabell. Af detsamma framgår att kostnaden för torrläggningen är beräknad till kronor 7,960. och för odlingen till kronor 949,80, alltså tillsammans en kostnad af kronor 8,909,80.

Hvad beträffar plan för arbetets utförande, så tillåter jag mig föreslå, att allt torrläggningsarbete skall vara fullbordadt inom ett år efter sedan odlingslänet blifvit beviljadt samt att odlingen skall vara fullbordad inom två år från samma tid.

Detta utlåtande åtföljes af plankarta, upprättad uti skalan 1:4000, och utvisande odlingslägenhetens belägenhet samt vallars och gräfsars ungefärliga lägen. Vidare förekommer å blad. 2 profil- och sektionsritningar öfver vallar och diken, uti skalan 1:4000 för längden och 1:200 för höjd och sektioner.

Generalkarta bifogas uti skalan 1:100,000.

Odlingslägenheten utgöres till 1,37 har. af vattensjuk åker, men alla de öfriga 30,29 hektaren bestå af vattensjuk ång af mylla med svåmlera på lerbotten, allt en jord af yppersta beskaffenhet. För närvarande är ången beväxt med starrgräs men fullkomligt slät. Mossmark förekommer ej och naturligtvis icke heller någon underliggande vattensamling.

Torrläggningen. Sjelfva torrläggningen i fråga är en ytterst enkel sak. Utefter bäcken upplägges en vall, sedan grästorfvägen under densamma först borttagits. Vallar lägges på ett afstånd af 3 meter från bäckens strandbrädd, ett

afstånd här fullt tillräckligt, då dels bäcken är grund
dels marken fullkomligt fast samt slutligen undersök-
ningen visat att någon fara för utskärning inte förefinnes,
då bäcken är till hela sin bredd igenväxt med vass och säf.
ValLEN göres 1 meter hög, en höjd mer än tillräcklig, då flodvatt-
net i allt fall ej kommer att kunna stiga mer än 0,3 m. högt
upp på valLEN. Krönet lages 1 m. bredt, yttre lutning lägges
1:2 och inre lutning 1:1,5. ValLEN beklädes härefter helt och hållet
med grästopf. Material till valLEN erhålles ur det 2 m. innan-
för densamma framgående aflopps diket samt ur valldiket.
Det material, som här erhålles är bästa sorts fasta lera.

Afloppsgräfvorne grävas i entlighet med hvad profiler
sektioner och gräfvningstabell visa. Vid punkterna 9 och 26 ned-
sättas uti afloppsdikets botten brunnar af plank, 3 m. i fuskant
och minst 0,5 m. djupare än dikets botten. Vid nr 26 uppställes
vid brunnen en centrifugalpump eller en skruf af sådana di-
mensioner, att den lemnar 3 kub. vatten pr minut, - och derin-
till placeras lokomobilen, hvilken bör hafva 4 hästkrafter nomin.
För både pump och maskin byggas enkla skjul, wattenet ledes i en
ränna öfver valLEN. Vid nr 9 uppsättes uti brunnen en s. k. karli-
forniapump samt derinvid en tre hästkrafter vindmotor uppe
på bäcken för drifvande af denna pump. Denna pumpinrätt-
ning bör finnas oer för sommarpumpning och vindmotoru
har här den för sig lämpligaste platsen liksom äfven den gjäm-
förligt största delen af nederbördsområdet är beläget ofoan
denna punkt. Blifva sommarens regnflöden bortpumpade
här, kan äfven den nedre delen af ängen anses fullt förtögt,
äfven om vid nr 26 skulle komma att ställas sig kanske en
half meters vatten, hvilket dock snart skulle afloppa.
Fördelen af att för sommarpumpningen slippa elda upp ma-
skinen ligger ju i öppen dag, under det att man å andra sidan
ju inte vågar lita på vindmotoren för värpumpningen.
Odlingen. Odlingen af dessa marker är inte förenad

med några som helst svårigheter. Den kommer att helt enkelt bestå uti plöjning. Någon särskild cirkulation för odlingslägenheten torde knappast böra förekomma, utan sedan de nya fälten några år fått bära kaffe, böra de läggas i sambruk med egendomens öfriga åkerjord. För odlingen lämpligaste gödning torde att börja med vara bennmjöl eller thomasfosfat samt något kali, men sedermera kreatursgödsel.

Odlingsföretaget är med visshet räntabelt. Ensamt den ökade årliga nettoafkastningen utgör ju i det närmaste 15% på hela kostnaden såväl för torrläggning som för odling. Läget alldeles utmed egendomen gamla åker är ju det bästa och några särskilda nybyggnader torde egendomen icke behöfva i följd af denna odling.

Då nu jordegaren i underdänighet söker till företags lättare utförande ett lån från odlingsfonden, ber jag att få tillstyrka, att ett sådant lån lemnas till det belopp, hvastill kostnaden för torrläggningen är beräknad, eller 7.960 kronor.

Jordegaren är underlåttad, om hvilka öfriga mått och steg han har att iakttaga vid sökandet af detta odlingslån.

Gnesta den 6 Februari 1894.

Ex officio

Prior Emil Hildebrand
Statens landbruksingenjör uti Södermanlands län.

Beskrifning öfver vattensjuka marker till hemmanen
 Årja och Biholm uti Åkers Socken af Länsmanslands län.

Egofig. h. ar.	egoslag.	Areal.	
		h. ar.	ar.
1.	Åker, vattensjuk, mylla på lerb.	"	21
2.	Odlad äng d ^e	"	48
3.	Äng d ^e	"	37
4.	Odlad Äng d ^e	"	61
5.	Äng d ^e	"	37
6.	d ^e d ^e	"	90
7.	Odlad Äng d ^e	2	82
8.	Äng d ^e	1	37
9.	d ^e d ^e	2	30
10.	d ^e d ^e	1	72
11.	Åker d ^e	"	18
12.	Äng d ^e	3	44
13.	d ^e d ^e	3	10
14.	d ^e d ^e	2	01
15.	d ^e d ^e	2	46
16.	Åker d ^e	"	32
17.	d ^e d ^e	"	18
18.	Äng d ^e	3	33
19.	d ^e d ^e	1	69
20.	Åker d ^e	"	13
21.	d ^e d ^e	"	35
22.	Äng d ^e	"	46
23.	d ^e d ^e	1	32
24.	d ^e d ^e	1	74
Summa		31	66

(Häraf 137 h. ar åker och 30,89 h. ar äng.)

Gnesta den 5. Februari 1894.

Per Emil Hildebrand

Kostnadsförslag för torrläggning af vatten-
sjuka marker till hammanen Biholm och
Årja uti Åhus socknen af Södermanlands Län.

Arbejde					kv.	kub.	à	Kostnad	Summa		
Nr	dyb.	botten	læg.	længd	m.	m.	kr.				
	m.	m.	m.	m.							
<u>A. Aflopsgraven 26. 8. 2. y.</u>											
26	1,75	0,60	5,85								
22	1,60	0,60	5,40	350,0		1827,0	0,25	456	75		
18	1,45	0,60	5,15	400,0		1767,0	"	441	.		
15	1,40	0,60	5,00	300,0		1120,0	"	292	50		
12	1,00	0,60	3,60	238,0		712,0	"	178	.		
x.	1,20	0,60	4,20	398,0		971,0	"	242	75		
y.	1,20	0,30	2,70	650,0		1521,0	0,15	228	15		
<u>B. Aflopsgraf a. b. c. d.</u>											
a.	1,00	1,00	4,00								
b.	1,40	"	5,20								
c.	1,50	"	5,50	275,0		1339,0	0,20	267	80		
d.	1,70	"	6,10								
<u>C. Vall-lægning.</u>											
						10363,0	"	0,02	207	26	
1.1	2,0	4,20				1375,0	0,15	206	25		
						7780,0	0,15	1167	"		
						11976,0	"	0,05	598	80	
<u>D. Afskærningsdiken</u>											
1,2	0,3	2,7	1000,0					0,25	250	4536	21
<u>E. Pumpindretning.</u>											
Normalprofil for					1 Lokomobil,	4 hkr		1800	.		
Vallen					1 Pump	(3 km. premium)		400	.		
højde botten					1 Vindmotor med pump			500	.	2700	
1,0	1,0	4,5									
Extra udgifter, ledv. af arb. damman, pumpekabel (10%)									723	79	
Summa Værlægningskostnad									77960	-	
Transport									2960	.	

Transport 7,960 kronor

Odlingkostnad.

31,66 h:ar ång à 30 kronor 949,80.

Summa Torrläggings- & Odlingkostnad 8,909,80 öre

Gnesta den 5 Februari 1894.

Bror Emil Hildebrand.

Rätt afskrifvit betygga:

Donaröfver Willeh. Humlin

Lookand 19/9/97
Bevis

Beris

en verkställd afsynning å inwallningen
samt afstikning och odling af vatten-
sjuka marker, liksom förande hemma-
nen Björholm och Ärja uti Åkers-
socken och bärad af Söderman-
lands län.

Planen af H. M. faststaldt den 6 Juli 1894;
 Bevilget understøt fra 1894 års afdelingsfond
 at i form af lån
 udtga med 7500 Tkr.,
 Kontrakt om arbejdet udførende a H. M. Møt.
 og Kronens vægner an-
 tager den 13 Okt. 1894;
 Enligt kontraktens faststaldt termin for arbejdet
 fulbeordende } for vattenafledning den 1 Sept. 1895;
 " } " adling den 1 Sept. 1896;
 Berettnet kostnad enligt } for vattenafledning = 7960.00 Tkr.,
 den faststaldte arbejdsplan til- " adling = 949:80
 hørende kostnadsförelag } Så Tkr. 8909:80

Vid af underlettnad den
24 dennes verkställdt slutbesigt-
ning af afvarnkrifna arbete
hafva vattenfledningen och afdräk-
ningen befunnits utförda i en-
lighet med gillad arbetsplan.

och kunna dessa arbeten i sin
helhet sålunda till gånkande
förordas.

Ansåkan om arbetets gånkande
nande göres hos K. Väg- och Vatten-
byggnadsstyrelsen, och ska vid an-
såningen föras detta bevis.

Starkholm den 27 Apr. 1896.

J. Hammarström.
Distriktsingenjör.

383/96

Kont 13/10 95 Intyg.

På grund af denna dag verkställd afgränsning af invallnings och torrläggningsarbetena vid hamnen i Årja och Birkholm uti Åkers socken, Åkers härad af Södermanlands län, till hvilket företaget Kongl. Majt den 6 juli 1894 i nåden beviljat en län från odlingsfonden af 7500 kronor, af hvilka 6000 kronor äro ^{enda} af intressenten i företaget Fru Chr. Rundin utbetalade, får jag härmed meddela att detta företag nu är så förbortadt, att den endast återstår att torfkläda en mindre sträcka af vallen samt uppsätta centrifugalpumpen, hvaremed den andra pumpen med vridrust är uppsatt samt centrifugalpump och lokomobil anskaffade och desutom redan fått hufvudet af odlingslagarbeten att odla och varit skörd, med anledning hvare af jag här får tillstyrka att af i odlingslånet återstående 1500 kronor nu till härtagaren utbetalas 1000 kronor, hvaremed återstående 500 kronor minsta till dess arbetet i sin helhet blifvit under instruerade bonnas officiell afseende och godkänt. Årja den 11 Mars 1896.

Ex officio

Gustaf Wierstedt
Ståens Landbrukingenjör.

Utsatt belopp — 6000.—

Enligt detta intyg har arbetet varit utfördt för öfrigt 7000 kr.

14/4 96 Årja.

1261
98

På begäran får jag härmed meddela att arbetet
med det förslag, som af oss inlämnades samt afslut-
ning och utlysning af värdstugorna mellan den holländska
Ärja och Githolm och Ärens värdstuga och söder af Söder-
manlands län, till vilket förslag Kongl. Majt. genom
känligt brev af den 6 Juli 1894 beviljat ett lån från
1894 års avlysningsfond i 7500 kronor, ledet af
dessa holländska ärenden och vilken den Kungliga
pro. Mariestad samt att jag ut af egendom
till holländska, lästagersken, för Chr. Kungliga pro.
Stora Smöby, anordnad att i holländska vägnar
kontraktera införskaffande arbetet införande.
Stora Smöby för Mariestad den 3 October 1894.

Ex officio

Stenwall debrand.

1261/94

Intyg

Harmed jag medertecknad, på begäran, intygar att arbetet med det företag, som öfver iuscessing samt afdelning och afdeling af vattenkraften marker till kommunen Träsk och Birkala uti Åkers härad och socker af Södermanlands län, till hvariet företag Kungl. Majt. genom reaktigt brev af den 6 Juli 1894 beviljat ett lån från 1894 års otkärfond på 7500 kronor, sedan under sommaren 1895 påbörjats samt att arbetet der vidförs samt maskiner och pumpverk ^{och utrustning den fastslagna arbetsplanen} anskaffats för öfrar 6000 kronor, hvarför jag här på förbehåll förse att till låntagaren Fru Chr. Kumpulin i Stora Lundeby sälls bevis om land som givast må utbetalas fyra femtedelen af det beviljade otkärfslänet med sex tusen (6000) kronor samt att återlösen af lånet må inestås till förskottsning arbetet beifvats i sin helhet af vederbörande afsnadt och godkändt.

Stora Lundeby pr. Mariefred den 3 Oktober 1894.

E. officio

Brothner af delrand